

סיום על מסכת תענית

for Ari Lamm's Bar Mitzvah

The last Mishnah in מס' תענית tells us of a remarkable custom in ancient Israel:

אמר רבן שמעון בן גמליאל: לא היו ימים טובים לישראל כחמשה עשר באב וכיום הכיפורים, שבהן בנות ירושלים יוצאות בכלי לבן שאולין שלא לבייש את מי שאין לו... ובנות ירושלים יוצאות וחולות בכרמים, ומה היו אומרות? בחור, שא נא עיניך וראה מה אתה בורר לך. אל תתן עיניך בנוי, תן עיניך במשפחה, (משלי ל"א) שקר החן והבל היופי אשה יראת ה' היא תתהלל, ואומר תנו לה מפרי ידיה ויהללה בשערים מעשיה, וכן הוא אומר (שיר ג') צאינה וראינה בנות ציון במלך שלמה בעטרה שעטרה לו אמו ביום חתונתו וביום שמחת לבו ביום חתונתו זו מתן תורה וביום שמחת לבו זה בנין בית המקדש שיבנה במהרה בימינו אמן:

R. Simeon b. Gamaliel said: there never were in Israel greater days of joy than the fifteenth of Av and Yom Kippur. On these days the girls of Jerusalem used to walk out in white garments which they borrowed in order not to put to shame any one who had none... They came out and danced in the vineyards, exclaiming at the same time, "Young man, look and see what you choose for yourself. Do not look for beauty but look for someone from a good family; as King Solomon said, "grace is deceitful, and beauty is vain; but a woman who fears the lord, she shall be praised."

The Gemara, at the very end of this מסכת, now expands on this part of the Mishnah:

יפיפיות שבהן מה היו אומרות, תנו עיניכם ליופי, שאין האשה אלא ליופי.
Our Rabbis taught: The beautiful amongst them called out, Set your eyes on beauty, for the quality most to be prized in woman is beauty.

מיוחסות שבהן מה היו אומרות תנו עיניכם למשפחה, לפי שאין האשה אלא לבנים.

Those who came from distinguished families called out, Look for a good family, for a woman from a good family will raise a good family.

מכוערות שבהם מה היו אומרות קחו מקחכם לשום שמים, ובלבד שתעטרונו בזהובים.

Those who were not attractive and did not come from good families, said, Carry us off in the name of Heaven, but on one condition: that you adorn us with jewels of gold.

The Gemara now concludes with a brief but beautiful description of an entirely different kind of dance.

אמר עולא ביראה אמר רבי אלעזר: עתיד הקדוש ברוך הוא לעשות מחול לצדיקים, והוא יושב ביניהם בגן עדן, וכל אחד ואחד מראה באצבעו, שנאמר (ישעיהו כה) ואמר ביום ההוא הנה אלקינו זה קוינו לו ויושיענו זה ה' קוינו לו נגילה ונשמחה בישועתו.

Ulla Bira'ah said in the name of R. Eleazar: In the days to come the Holy One, blessed be He, will hold a dance for the righteous, the צדיקים, and He will sit in their midst in the Garden of Eden and every one of them will point with his finger towards Him, and say: This is our God, for whom we

waited, that He might save us; this is the Lord for whom we waited, we will be glad and rejoice in His salvation.

This strange description of עולם הזה suggests some deeper meaning. Such an explanation is provided for us by the great Rabbi Akiva Eger, who is quoted by his grandson, R. Yehuda Leib Eger, who became a Hasidic Rebbe of Lublin--which my father and grandfather and I visited during our recent trip to the Ukraine and Poland.

In this world, R. Akiva Eger says, every צדיק worships God in his own manner, and the way of one צדיק is not necessarily the same as that of another צדיק. Sometimes they even seem to be contradictory. But in the future, when משיח comes, it will be revealed for all to see that all the ways are really the same, because all revolve around one central point, as does a circle. In a circle, the top seems to be going in one direction and the bottom in another, yet really they are part of the same circle revolving around the center. Similarly, the ways of צדיקים only appear to go in different directions, but really they all revolve around the עולם של עולם.

This message is important for all of us. It reminds us that people who are serious, honest, and honorable can have different opinions and yet both may be right if we view them from perspective. As long as our intentions are לשם שמים, we can both be right. It is a way for us to learn to respect each other's point of view--and to respect each other personally.

It may take the coming of משיח to accomplish this, but it is worth waiting for.

We shall now proceed with the הדרך.